

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Meierijstad**

**Keur 11 te Schijndel, gemeente Meierijstad :
een bureau- en inventariserend veldonderzoek
in de vorm van boringen in de verkennende fase**

Bureau voor Archeologie Rapport 923

***BvA
(conceptversie rapport)***

**Let op: Niet akkoord
Zie opmerkingen onder 3**

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller	Juan van der Roest	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	17-07-2020	
Controle	Stefan Molenaar	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	17-07-2020	SM
Controle Gemeente Meierijstad	Mark van den Broek	medewerker Erfgoed gemeente Meierijstad	20-07-2020	

1 Inleiding

In opdracht van *Meerijstad Makelaardij* heeft BvA archeologisch onderzoek uitgevoerd voor een plangebied gelegen aan de Keur 11 te Schijndel.

De initiatiefnemer is voornemens de bouw van twee woningen te realiseren. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de benodigde bestemmingsplanwijziging. Vanwege het gemeentelijke archeologische beleid moet voor de beoogde ontwikkeling archeologisch vooronderzoek worden uitgevoerd. Dit rapport voorziet in die plicht.

De gemeente Meerijstad is - als bevoegde overheid - nu gevraagd het rapport te beoordelen en een selectieadvies op te stellen. Het rapport is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied ligt bij de Schijndel. Het heeft een omvang van 4.680 m² en is kadastraal bekend als Schijndel, sectie L, nr 129. De Z.-kant van het plangebied wordt begrensd door de openbare weg "Keur". Ten O. van het plangebied ligt een bebouwd erf (Keur 9). Aan de overige zijden is het plangebied omgeven door bouw- en weiland. In het plangebied staat bebouwing. Langs de weg staat een boerderij uit 1900; daarachter staan stallen uit 1974. De stallen en het staldeel van de boerderij hebben mestkelders. Ten W. van de boerderij bevinden zich sleufsilo's. Voor de locatie en exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar het rapport van BvA, zie onder.

1.2 Aard van de bedreiging

De beoogde ingreep bestaat uit de sloop van de boerderij en alle bijgebouwen en de bouw van twee woningen met bijgebouwen. Op het perceel komen twee waterpartijen (wadi's): een kleine aan de wegzijde (in het ZW) en een grotere achter op het perceel (NO).

Aard en omvang van de toekomstige verstoring; de omvang van de bouwwerken zijn:

- woning 1 : 190 m²
- bijgebouw 2 : 200 m²
- woning 2 : 170 m²
- bijgebouw 2 : 100 m²

De verstoring bestaat uit graafwerkzaamheden. Details van het plan zijn nog niet bekend. Bij dit onderzoek veronderstelt BvA dat bij de aanleg van funderingen het bouwvlak wordt uitgegraven tot ca. 80 cm diep. De waterpartijen zullen waarschijnlijk 1 tot 2 m diep worden uitgegraven. De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventueel aanwezige archeologische waarden en resten in de ondergrond worden aangetast of vernietigd.

2 Archeologisch onderzoek

BvA heeft het onderzoek in mei/juni 2020 uitgevoerd; resultaten zijn vastgelegd in het rapport: *De Boer, A., 2020: Keur 11, Schijndel, gemeente Meerijstad: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase - Bureau voor Archeologie Rapport 923 - conceptversie v1 - 10 juni 2020.*

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek heeft bestaan uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek en is uitgevoerd conform KNA 4.1, *prot. 4002 Bureauonderzoek* en *prot. 4003 Inventariserend Veldonderzoek*. Voorgaand aan het veldwerk is een plan van aanpak (PvA) opgesteld.

Doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting. Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden. Het veldonderzoek is uitgevoerd als een verkennend; hiermee wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee worden kansarme zones uitgesloten en kansrijke zones geselecteerd. Op 2 juni 2020 zijn met behulp van een Edelman-boor (diameter 7 cm) en een 3 cm guts, totaal 6 boringen tot max. 3 m -mv gezet. De boringen zijn lithologisch beschreven conform ASB 1.1, deze omvat de NEN5104.

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Uit het bureauonderzoek bleek dat het plangebied in een dekzandgebied ligt. De Bodemkaart geeft aan dat sprake is van hoge zwarte enkeerdgronden. Onder het antropogene dek worden geen archeologische waarden verwacht uit de periode van jager-verzamelaars omdat deze hoofdzakelijk bestaan uit ondiepe grondsporen en vondstenspreidingen; die zijn naar verwachting verploegd en opgenomen in het antropogene dek. In het plangebied stond eind 18^e en begin 19^e eeuw een boerderij; deze boerderij kan ouder zijn geweest. In de 20^e eeuw is op het erf een nieuwe boerderij met bijgebouwen gerealiseerd; mogelijk is door bouw- en sloopwerken de bodem daarbij geroerd.

De verwachting wordt als volgt gespecificeerd:

Neolithicum t/m Nieuwe Tijd; resten uit de periode van landbouwsamenlevingen en staatssamenlevingen gerelateerd aan bewoning, economie, infrastructuur, rituelen en begraving, en resten van een boerderij met erf uit de 18^e eeuw (mogelijk ouder).

Gezien deze verwachting is binnen het plangebied direct vervolgonderzoek - verkennend booronderzoek - uitgevoerd om dit te toetsen. De natuurlijke ondergrond bestaat uit sterk tot uiterst siltig zand en zwak tot sterk zandige leem (Brabantse leem); op de leem ligt een dikke eerdlaag (A-horizont, meestal dikker dan 50 cm). De aanwezigheid van vrij veel baksteenfragmenten wijst er op dat de eerdlaag pas aan het einde van de Nieuwe Tijd is opgebracht bij de ontginning van dit gebied. Een alternatieve verklaring is dat het een oud landbouwdek is geweest, die later is vergraven. In ieder geval leidt dit tot de conclusie dat het onwaarschijnlijk is dat onder de eerdlaag archeologische sporen van vóór de Nieuwe Tijd aanwezig zijn. In het W. van het plangebied heeft midden 18^e eeuw een boerderij gestaan, ongeveer ter hoogte van de plek van boring 2. Deze boerderij is midden 19^e eeuw vervangen door de huidige. Mogelijk bevinden zich nog resten van de boerderij en het erf in de ondergrond.

2.3 Advies BvA

In het plangebied ligt een 18^e-eeuws erf met boerderij. Het bouwvlak van de W. nieuwe woning overlapt met dit 18^e-eeuwse erf. BvA adviseert om rekening te houden met mogelijke archeologische waarden in dit erf door de ligging van het bouwvlak aan te passen zodat deze niet in dit oorspronkelijke erf wordt aangelegd. Als dat niet mogelijk is, wordt aanbevolen een proefsleuvenonderzoek uit te voeren om nader te bepalen of behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn. Omdat het erf nog in gebruik is, is een proefsleuvenonderzoek mogelijk praktisch niet goed uitvoerbaar; in dat geval kan het onderzoek ook als variant archeologische begeleiding worden uitgevoerd. De rest van het plangebied kan worden vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat bij graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet uit 2015. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Meierijstad.

3 Beoordeling rapportage namens/door de Gemeente Meierijstad

Het rapport is redelijk opgesteld en zou op zich voldoende informatie moeten bevatten om tot een selectieadvies/-besluit te komen. Echter het volgende is voor de definitieve versie nog wel van belang: § 3.4 *Archeologische interpretatie* op p. 20:

De natuurlijke ondergrond van het plangebied bestaat uit Brabantse leem. Op de leem ligt een dikke eerdlaag (A horizont, meestal dikker dan 50 cm). De aanwezigheid van vrij veel baksteenfragmenten wijst er op dat de eerdlaag pas aan het einde van de Nieuwe tijd is opgebracht bij de ontginning van dit gebied. Een alternatieve verklaring is dat het een oud landbouwdek is geweest, dat later is vergraven. In ieder geval leidt dit tot de conclusie dat het onwaarschijnlijk is dat onder de eerdlaag archeologische sporen van vóór de Nieuwe tijd aanwezig zijn.

In hoeverre kan er daarbij geen nader onderscheid worden aangegeven tussen laag 1 en laag 2 en in hoeverre klopt de redentie dat dit in ieder geval leidt tot de conclusie dat het onwaarschijnlijk is dat onder de eerdlaag archeologische sporen van vóór de Nieuwe tijd aanwezig zijn? Is dit daarmee aangetoond?; kunnen er in een ongestoorde C-horizont niet alsnog archeologische waarden en resten aanwezig zijn?; graag opnieuw bekijken, heroverwegen en/of herformuleren.

3.1 Selectieadvies Gemeente Meerijstad

Gezien het voorgaande kan de gemeente nog niet instemmen met de inhoud en strekking van het rapport en met de door BvA gegeven adviezen.

Bovenstaande op-/aanmerking dient te zijn verwerkt in de volgende, definitieve versie van het rapport. Dit dient dan nog een keer formeel te worden voorgelegd aan de gemeente voor beoordeling. Na goedkeuring zal die versie (*procedureel*) worden vastgesteld.